

**TAPIOLA
VARAINHOITO OY**

**TILINPÄÄTÖS
JA
TOIMINTAKERTOMUS
31.12.2008**

TAPIOLA VARAINHOITO OY
TASEKIRJA 31.12.2008

Sisällysluettelo	sivu
Hallituksen toimintakertomus	1-9
Tilinpäätös	
Tuloslaskelma	10
Tase	11
Rahoituslaskelma	12
Liitetiedot	13-20
Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	21
Luettelo tilikirjoista	22

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Suomessa rekisteröityjen sijoitusrahastojen rahastopääomat alenivat vuonna 2008 66,0 miljardista eurosta 41,3 miljardiin euroon. Rahastopääomien alenemisesta 11,4 miljardia euroa muodostui negatiivisista nettomerkinnöistä ja lopuosa vähennyksestä, 13,3 miljardia euroa, muodostui rahastojen sijoitusten arvonalaskusta vuonna 2008. Rahastojen osuudenomistajien lukumäärä väheni vuonna 2008 205.695 osuudenomistajalla.

Vuoden 2008 suuri markkinaepävarmuus vaikutti voimakkaasti myös rahastosijoittajiin ja rahastojen nettomerkinnät olivat vuoden 2008 jokaisena kuukautena negatiiviset. Eniten varoja nostettiin euroalueen lyhyen koron rahastoista, joiden nettomerkinnät olivat vuonna 2008 7,2 miljardia euroa negatiiviset.

Vuoden 2008 (2007) lopussa rahastopääomat jakautuivat rahastoluokittain seuraavasti: osakerahastot 24,8 % (33 %), lyhyen koron rahastot 22,8 % (26 %), korkorahastot 36,6 % (26 %), yhdistelmärahastot 12,7 (12 %) ja muut rahastot 3,1 % (3 %).

Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen rahastopääomat alenivat vuoden 2008 aikana 1.435,8 miljoonasta eurosta 1.026,0 miljoonaan euroon. Tämän rahastotoimialaa selvästi pienemmän pudotuksen ja onnistuneen sijoitustoiminnan ja uusmyynnin vuoksi yhtiön markkinaosuus kasvoi 0,3 %-yksikköä 2,5 %:iin ja yhtiö nousi yhdeksänneltä sijalta Suomen seitsemänneksi suurimmaksi rahastoyhtiöksi. Osuudenomistajien lukumäärä kasvoi vaikeana toimintavuonna 2008 ilahduttavasti 4.992 omistajalla lukuun 34.101. Yksi asiakas voi olla osuudenomistajana useammassa rahastossa. Asiakkaidemme lukumäärä kasvoi vuonna 2008 2.104 asiakkaalla lukuun 19.055.

Tapiola Varainhoidon hallinnoima kokonaisvarallisuus oli 31.12.2008 yhteensä 4.880 miljoonaa euroa (31.12.2007 5.565 miljoonaa euroa), josta rahastopääomien osuus oli em. 1.026 miljoonaa euroa. Tapiola Varainhoito Oy sijoittuu tällä 4,9 miljardin hallinnassa olevalla euromäärällä Suomen suurimpien varainhoitopalveluja tarjoavien yhtiöiden joukkoon.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Tulevaisuuden näkymiä leimaa kasvava todennäköisyys siitä, että niin Suomen kuin muiden länsimaiden taloudet supistuvat merkittävästi ja työttömyys kasvaa oleellisesti. Yleisesti ottaen velkaantumisasasteet ovat suhteellisen korkealla, mikä vaikeuttaa talouden nopeaa kääntymistä nousuun. Vaikka ympäristö voi olla haasteellinen sijoituksellisesti, säästämisaste todennäköisesti kääntyy nousuun.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

Tämä antaa mahdollisuuden kehittää säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä palveluja edelleen.

Ympäristö, jota leimaa sijoituksellinen epävarmuus, lisää myös ammattimaisen sijoitusnäkömyksen kysyntää konseptoituna eri asiakasryhmien ja jakelukanavien tarpeiden mukaan.

Tapiolan valitsema linja, joka toteuttaa omaan näkömykseen perustuvaa varainhoitoa asiakkaiden edun mukaan, on saanut varauksettoman kannatuksen asiakkaiden piirissä, joten tällä linjalla on syytä jatkaa.

ASIAKKAAT

Yritys- ja yhteisöasiakkaat

Finanssimarkkinoiden kriisin syveneminen ja maailmantalouden kasvun draamaattinen heikkeneminen synkistivät vuoden 2008 sijoitusmarkkinoita. Yritys- ja yhteisösijoittajat siirsivät sijoituksiaan mahdollisuuksiensa rajoissa riskipitoisista mahdollisimman matalariskisiin vaihtoehtoihin. Pankkien määräaikaistalletukset kasvoivat huomattavasti erityisesti ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Valtion ja kuntien velkainstrumentteihin sijoittavat lyhyen- ja pitkänkin koron rahastot siirtyivät suosioon erityisesti toisella vuosipuoliskolla.

Vuonna 2008 yritys- ja yhteisöasiakkuuksissa ei ollut merkittäviä poistumia. Asiakaskuntamme vahvistui sekä varainhoito- että rahastoasiakkuuksissa. Voimmekin todeta, että asiakaskuntamme on vaikeassa markkinatilanteessa ollut tyytyväinen Tapiola Varainhoidon tuomaan lisäarvoon.

Yksityisasiakkaat

Kesäkuussa 2008 aloitettiin Sijoitustalous.fi -sivuston julkaiseminen. Sivustolla julkaistaan myös Varainhoidon sijoitusnäkömy, jossa kerrotaan sijoitussuosituksemme uusille sijoituksille. Kuukausittain lähetettävällä sijoitusaiheisella sähköisellä uutiskirjeellä välitetään asiakkaille ajankohtaista tietoa sijoitusmarkkinoista ja rahastoista. Myös rahastojen verkkopalveluja kehitettiin helpottamalla valtuutettujen asiointia verkossa. Tapiolan T-hetkessä on järjestetty rahastoasiakkaille Sijoituskoulu-tilaisuussarja osana Tapiola-ryhmän vastuullisen yritystoiminnan politiikkaa.

Vuoden 2008 lopulla tehdyssä kyselyssä selvitettiin asiakkaiden palvelukokemuksia. Kyselystä ilmenee, että asiakkaamme ovat omaksuneet hyvin ajallisen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

hajauttamisen idean, sillä lähes 70 % vastanneista kertoo tekevänsä rahastosi-
joituksia kuukausittain. Kyselyssä saatujen palautteiden perusteella jatketaan
tuotteiden ja palvelujen kehittämistä.

VARAINHOITO

Haasteellisesta sijoitusvuodesta huolimatta Tapiola Varainhoito Oy:n hoitamien
täysvaltakirja- ja konsultatiivisten asiakkaiden määrä jatkoi kasvuaan. Erityisen
voimakasta kasvu oli varainhoitovakuutusasiakkaissa, joiden määrä kolminker-
taistui vuoden aikana.

Syyskuun alussa lanseerasimme uutena palvelukonseptina T-Varainhoidon, jon-
ka asiakasmäärien odotamme kasvavan merkittävästi vuonna 2009.

Asiakassalkkujen sijoituksellinen menestys oli suhteellisesti vertailuindekseihin
verrattuna erinomainen, mutta absoluuttisesti osakemarkkinoiden jyrkkä alamäki
painoi salkut miinukselle. Osakkeiden voimakas alipainottaminen auttoi pienen-
tämään tappioita, mutta absoluuttinen plustulos olisi edellyttänyt osakepainon
pudottamista nollan tuntumaan.

Syksyllä 2008 rahastovarainhoidon asiakkaille tehtiin asiakastyytyväisyyskysely,
jossa kyseltiin asiakkaiden mielipiteitä yhtiön palveluista ja tuotteista. Kokonai-
suutena tulokset olivat hyviä ja palvelun hinta-laatu –suhdetta kiitettiin. Vaikea si-
joitusvuosi heijastui myös vastauksissa. Absoluuttista tuottoa arvostavien osuus
on noussut jo 60 %:iin vastanneista, kun se edellisvuonna oli vielä 50 %. Otam-
me vastaukset vakavasti ja pyrimme kehittämään palveluamme siihen suuntaan,
jota asiakkaat arvostavat ja toivovat. Asiakastyytyväisyyskysely on tarkoitus teh-
dä vuosittain.

SIJOITUSTOIMINTA

Ennätyksellisen haasteellinen sijoitusvuosi näkyi hoidettavien sijoitusrahastojen
tuottoluvuissa. Osake- ja muut riskilliset sijoitusrahastot laskivat voimakkaasti.
Voimakkain kurssilasku koettiin viimeisellä neljänneksellä. Myönteisinä poikke-
uksina olivat korkorahastot; Tapiola Pitkäkorko –rahasto sekä vähäriskinen Ta-
piola Kassakorko. Molemmat rahastot saavuttivat erinomaiset tuottoluvut sekä
absoluuttisesti että suhteutettuna vastaaviin rahastoihin markkinoilla. Yritysriskiä
sisältävät korkorahastot sen sijaan kärsivät osakerahastojen lailla. Kokonaisuu-
dessaan Tapiola-rahastojen sijoituksellista menestystä voidaan kuitenkin olosuh-
teisiin nähden pitää onnistuneena. Rahastojen tuottokehitys suhteutettuna otet-

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

tuun riskiin oli hyvä, mikä näkyi mm. ulkopuolisten rahastoarvioijien antamina arvosanoina.

Tapiola Varainhoito Oy:n sijoitustoiminnassa korostuvat analyyttisyys ja aktiivinen päätöksenteko sekä yksittäisen sijoituskohteen onnistunut valinta. Tämän periaatteen ansiosta mm. pahoihin ongelmiin joutuneiden finanssiyhtiöiden osuus Tapiola-rahastoissa oli erittäin pieni.

COMPLIANCE

Vastuu Varainhoidon juridisen ja compliance-toiminnon hoitamisesta siirtyi heinäkuussa 2008 emoyhtiölle Tapiola Pankille. Varainhoidossa päävastuu toiminnan säännöstenmukaisuudesta kuuluu toimitusjohtajalle.

Liiketoiminnoista riippumaton compliance-toiminto varmistaa, että Varainhoidon toiminnassa noudatetaan lakeja, viranomaismääräyksiä ja sisäisiä ohjeita. Lisäksi esimiesten pitää hoitaa omien alaistensa osalta sisäistä valvontaa, joka kattaa myös toiminnan säännöstenmukaisuuden valvonnan. Compliance officer antaa vuosittain hallitukselle raportin compliance-toiminnasta ja sen tekemisistä havainnoista. Compliance-riskit kartoitetaan vuosittain osana Varainhoidon juridisia riskejä.

RISKIENHALLINTA

Riskienhallinnan yleiset periaatteet Tapiola-ryhmässä

Tapiola Varainhoidon riskienhallinta perustuu Tapiola – ryhmässä määriteltuihin riskienhallinnan käsitteisiin, riskienhallinnan tehtävään, tavoitelaan ja riskinottohalukkuuteen sekä viranomaismääräyksiin pankkitoiminnan erityisvaatimukset huomioiden. Tavoitteena on edistää asiakkaiden taloudellisen turvan jatkuvuutta ja tukea liiketoiminnan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Riskienhallinnassa korostetaan hyvää vakavaraisuutta.

Riskienhallinta on aktiivista ja ennakoivaa toimintaa, joka tunnistaa, arvioi, rajoittaa, hyödyntää ja valvoo liiketoiminnan uhkia sekä uusia mahdollisuuksia, mitkä johtuvat muuttuvista ulkoisista ja sisäisistä olosuhteista tai Tapiolan omasta strategisesta tahtotilasta.

Riskinottohalukkuus perustuu seuraaville Tapiola – ryhmän yhteisille periaatteille:

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

- Riskinotto tukee strategian ja operatiivisten suunnitelmien taloudellista ja toiminnallista toteutumista.
- Riskit eivät vaaranna yksittäisen yhtiön, toiminnon tai ryhmän toimintaa tai talouden vakautta.
- Tapiolan yhtiöt ja toiminnot pysyvät niille määritellyissä riskirajoissa.
- Riskien vaikutukset ryhmän kaikkiin organisaatio-osiin kyetään tunnistamaan.
- Tapiolan organisaatio-osien väliset riskisidokset ovat selkeät.

Vastuullisen yritystoiminnan periaatteiden mukaisesti Tapiola Varainhoito huolehtii ja tiedottaa riskeistään sekä niiden hallinnasta siten, että asiakkaat ja muut sidosryhmät luottavat Tapiola Varainhoitoon kumppaninaan.

Tapiola Varainhoidon riskienhallinta

Varainhoidon riskienhallintaa kehittää ja valvoo Tapiolan pankkikonsernin riskienhallintatoimikunta. Tapiola-ryhmän sisäinen tarkastus on suorittanut valittujen riskienhallinnan osa-alueiden tarkastuksia hallituksen ohjeistuksen mukaisesti.

Yhtiöllä on vahvistettu riskienhallintapolitiikka ja vuosittain laadittava riskienhallintasuunnitelma, joka kattaa sekä toiminnalliset että strategiset riskit. Operatiivisten riskien hallinnasta on lisäksi Finanssivalvonnan standardin mukaiset periaatteet, joita toimintavuonna päivitettiin erityisesti jatkuvuussuunnittelun osalta uuden järjestelmäympäristön vaatimalla tavalla. Yhtiön hallitus vahvisti riskienhallintasuunnitelman ja operatiivisten riskien hallinnan periaatteet seuraavalle vuodelle kokouksessaan 11.12.2008.

Yhtiön hallituksessa riskitilannetta seurataan kuukausittain. Erityinen kokonaisvaltainen arvio riskienhallinnasta tehdään kerran vuodessa.

Simcorp – salkunhallintajärjestelmä edellytti melko suuria toiminnallisia muutoksia koko varainhoitoprosessissa. Riskienhallinnan toimintavuoden painopiste oli prosessikuvausten ja jatkuvuussuunnittelun päivittämisessä uuden toimintamallin mukaisiksi.

Riskienhallintaprosessit

Riskit kartoitetaan ja niiden toteutumisen todennäköisyys sekä mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan vuosittain määrämuotoisilla riskienhallintaprosesseilla. Jokaisesta merkittävästä riskistä tehdään riskienhallintasuunnitelma. Mer-

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

kittäivistä toteutuneista riskeistä laaditaan raportit, joiden tavoitteena on oppia ja parantaa riskienhallintaa.

Toimintaympäristöön ja strategiaan liittyvät merkittävät riskit kartoitetaan ja toteutumisen mahdollisen realisoitumisen merkitys arvioidaan perusteellisesti strategiaprosessissa. Päivitys tehdään vuosittain.

Taloudellisten riskien hallinta perustuu riskien jatkuvaan ja ohjeistettuun tunnistamiseen, arviointiin, raportointiin ja valvontaan. Taloudellisten riskien kohdalla viranomaisten määräykset, heille toimitettavat raportit ja selvitykset ohjaavat keskeisesti riskienhallinnan ja sisäisen riskiraportoinnin järjestämistä Tapiola-ryhmässä.

Toiminnallisten riskien hallinnassa käytetään ohjeistettua itsearviointimenetelmää, joka toteutetaan vuosisuunnittelun prosessin vastuiden mukaisesti. Riskejä arvioidaan ja niiden hallintaa kehitetään useista näkökulmista: vuosi- ja jaksosuunnitelmat, prosessit, varautumissuunnittelu, juridisten riskien näkökulmat, yritysturvallisuus sekä tietoturvallisuus. Tapiolan omilla vakuutuksilla hallitaan Tapiola-ryhmän vakuutettavissa olevia riskejä.

MERKITTÄVIMMÄT TAPAHTUMAT

Vuoden 2008 aikana perustettiin kaksi uutta sijoitusrahastoa. Tapiola Kassakorko aloitti toimintansa 1.4.2008 ja Tapiola Itä-Eurooppa 10.10.2008. Päätöksemme perustaa matalariskinen Tapiola Kassakorko -rahasto tuli juuri oikeaan aikaan vallitsevassa markkinatilanteessa. Sijoituskäytöksemme ja siitä seuranneet toimenpiteet toivat asiakkaidemme salkkuihin merkittävää lisäarvoa.

Uusi salkunhallintajärjestelmä SimCorp Dimension otettiin käyttöön vuoden 2008 alussa. Salkunhallintajärjestelmä kattaa back office-, riskienhallinta- ja salkunhoitotoiminnallisuudet. Myös rahastojen arvonnaskenta siirrettiin kevään 2008 aikana SimCorp Dimension järjestelmään.

Crosskey Banking Solutions Ab:n kanssa yhteistyössä tehtävä rahastojen osuusrekisterin, jakelukanavien myyntijärjestelmän ja verkkopalvelun uudistamiseen tähtäävä kehitysprojekti siirtyi toukokuussa 2008 toteutusvaiheeseen.

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

Varsinaisessa yhtiökokouksessa hallituksen jäseniksi valittiin edelleen yhtiöryhmän johtaja Jari Saine puheenjohtajana sekä toimitusjohtaja Harri Lauslahti, johtaja Jaakko Gummerus ja sijoitusjohtaja Jari Eklund. Osuudenomistajien kokouksen

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

valitsemina hallituksen jäseninä jatkavat edelleen toimitusjohtaja Raimo Kuismin ja aluejohtaja Sari Ruottinen.

Yhtiön varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin edelleen KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy. PricewaterhouseCoopers Oy:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana Tapiola-ryhmässä toimii KHT-tilintarkastaja Juha Tuomala. Varatilintarkastajaksi valittiin KHT-tilintarkastaja Lauri Kallaskari PricewaterhouseCoopers Oy:stä. Osuudenomistajien kokous valitsi tilintarkastajaksi KHT-tilintarkastaja Helka Ivaskan ja varatilintarkastajaksi KHT-tilintarkastaja Hannu Pellisen.

TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Yhtiön liikevaihto 10.181 tuhatta euroa (edellisenä vuonna 8.107 tuhatta euroa) muodostuu sijoitusrahastotoiminnan tuotoista, omaisuudenhoitopalvelun tuotoista, sijoitusten tuotoista sekä liiketoiminnan muista tuotoista.

Sijoitusrahastotoiminnan tuotot olivat 4.864 tuhatta euroa netto (6.209 tuhatta euroa mihin sisältyy hallinnointipalkkioiden palautuksia 3.284 tuhatta euroa (4.349 tuhatta euroa)). Omaisuudenhoitopalvelun tuotot olivat 4.876 tuhatta euroa. Edellisen vuoden vastaava tuotto viiden kuukauden ajalta Tapiola Omaisuudenhoito Oy sulaututtua yhtiöön heinäkuun lopussa oli 1.349 tuhatta euroa.

Sijoitusten tuottoja oli yhteensä 350 tuhatta euroa (275 tuhatta euroa) sekä liiketoiminnan muita tuottoja 90 tuhatta euroa (275 tuhatta euroa).

Palkkiokulujen väheneminen 321 tuhanteen euroon selittyi mm. Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautumisella.

Muiden hallintokulujen, 5.664 tuhatta euroa (3.350 tuhatta euroa) merkittävimmät erät ovat ostetut palvelut 2.801 tuhatta euroa (1.978 tuhatta euroa) ja atk-kulut 2.302 tuhatta euroa (904 tuhatta euroa). Atk-kulujen kasvun taustalla on merkittävä panostus uuteen salkunhallintajärjestelmään, joka otettiin kuluneen vuoden alussa käyttöön.

Liiketulos oli 239 tuhatta euroa tappiollinen (459 tuhatta euroa voitollinen).

VERTAILUKELPOINEN TULOSKEHITYS

Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautuminen yhtiöön aiheuttaa epäjatkuvuuden tuloksen muodostumisen vertailtavuudessa kuluneeseen tilikauteen nähden ja on eliminoitu alla esitetystä vuoden 2007 tuloksen pro forma – luvuissa.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

TUOSLASKELMAVERTAILU (1000 €)	2008	2007 pro forma
Palkkiotuotot		
Hallinnointipalkkiot	7 998	10 093
- Sijoittajille palautettu määrä	-3 284	-4 350
Merkintäpalkkiot	13	126
Lunastuspalkkiot	138	339
Muut palkkiot	4 876	3 372
	9 741	9 581
Tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista	7	0
Rahoitusvarojen tuotot	344	340
Liiketoiminnan muut tuotot	90	181
TUOTOT	10 181	10 102
Palkkiokulut	321	495
Korkokulut	4	0
Hallintokulut		
Henkilöstökulut	3 782	4 523
Muut hallintokulut	5 664	4 021
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	47	15
Liiketoiminnan muut kulut	602	528
LIIKETULOS	-239	520

Muissa palkkiotuotoissa esitettyjen omaisuudenhoitopalveluiden tuottojen vertailukelpoinen kasvu oli 1.504 tuhatta euroa (edellisenä vuonna 927 tuhatta euroa). Sijoitusrahasto-toiminnan tuotot ovat vertailukelpoisia.

Muiden hallintokulujen kasvua selittää myyntikanava- ja tietojenkäsittelypalvelujen kustannusten kasvu.

VAKAVARAISUUS

Yhtiön vakavaraisuus on kasvanut. Kertomusvuoden päättyessä Basel II vakavaraisuussuhde oli 6,6 (5,1) -kertainen suhteessa minimimäärään. Vahvalla vakavaraisuudella on varauduttu siihen, että markkinatilanteen häiriö jatkuu kuluvana vuonna ja että yhtiö investoi palvelua parantaviin järjestelmiin.

Yhtiön hallitus seuraa vakavaraisuuden kehitystä säännöllisesti konsernin sisäisellä omaan liiketoimintaan perustuvalla ICAAP - prosessilla.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2008

VAKAVARAISUUSLASKELMA

Sijoitusrahastolain 30 c §:n mukaisesti rahastoyhtiön, joka harjoittaa lain 5 §: 2 momentissa tarkoitettua toimintaa (omaisuudenhoitoa ja sijoitus- ja rahoitusneuvontaa), on annettava vakavaraisuudesta seuraavat tiedot:

1000 euroa	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Ensisijaiset omat varat	6 310,6	3 864,1	3 380,8
Toissijaiset omat varat	0,0	0,0	0,0
Riskipainotetut saamiset	2 614,7	2 756,7	1 660,1
Omien varojen vähimmäisvaatimus	956,3	760,0	607,2
Vakavaraisuussuhde, % Basel II	52,8	40,7	44,5

Vuoden 2006 tunnusluvut on laskettu soveltaen Basel II:n mukaista vakavaraisuuden laskentasäännöksiä, vaikka po. raportointivelvollisuutta eikä laskentasäännöksiä vielä ollut.

HALLITUKSEN VOITONJAKOESITYS

Yhtiökokouksen käytettävissä on yhtiön voitonjakokelpoiset varat, tilikauden ja aikaisempien tilikausien voittovarot 1.670 tuhatta euroa, josta tilikauden tappio on 234 tuhatta euroa sekä sijoitetun vapaan pääoman rahasto 2.196 tuhatta euroa. Hallitus esittää, että osinkoa ei jaeta ja tilikauden tappio siirretään edellisten tilikausien voitto-tilille.

TAPIOLA VARAINHOITO OY

T U L O S L A S K E L M A

1.1.-31.12.2008

1.1.-31.12.2007

Palkkiotuotot ¹⁰⁾		
Hallinnointipalkkiot	7 997 735,72	10 093 154,00
- Sijoittajille palautettu määrä	-3 283 949,40	-4 349 635,06
Merkintäpalkkiot	12 760,86	126 144,70
Lunastuspalkkiot	137 639,33	338 860,33
Muut palkkiot	4 876 397,48	1 349 076,65
	9 740 583,99	7 557 600,62
Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista ¹¹⁾	6 727,52	0,00
Korkotuotot ¹²⁾	60 801,37	191 874,93
Myyävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot ¹³⁾	282 951,12	82 903,27
Liiketoiminnan muut tuotot ¹⁴⁾	89 902,31	274 151,43
TUOTOT	10 180 966,31	8 106 530,25
Palkkiokulut	320 725,71	1 160 021,51
Korkokulut	4 375,00	238,12
Hallintokulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	3 039 143,89	2 239 744,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	576 336,13	353 900,01
Muut henkilösivukulut	166 482,62	101 191,23
	742 818,75	455 091,24
	3 781 962,64	2 694 836,19
Muut hallintokulut	5 663 836,27	3 349 759,85
Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä ¹⁵⁾	47 170,73	10 858,88
Liiketoiminnan muut kulut ¹⁶⁾	601 719,56	431 390,56
LIIKETAPPIO-/VOITTO	-238 823,60	459 425,14
Tuloverot	-5 028,81	122 829,05
TILIKAUDEN TAPPIO/VOITTO	<u>-233 794,79</u>	<u>336 596,09</u>

TAPIOLA VARAINHOITO OY

31.12.2008 31.12.2007

T A S E

V a s t a a v a a

Saamiset luottolaitoksilta		
Vaadittaessa maksettavat	618 092,05	968 710,59
Muut	0,00	700 000,00
	618 092,05	1 668 710,59
Saamistodistukset ¹⁾		
Muilta	5 840 045,95	3 474 410,38
Osakkeet ja osuudet ²⁾	170 878,93	170 878,93
Aineettomat hyödykkeet ³⁾	112 800,00	3 165 334,00
Muut aineelliset hyödykkeet ⁴⁾	56 912,19	45 045,92
Muut varat ⁵⁾	666 472,68	908 211,48
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot ⁶⁾	428 819,32	603 980,29
	<u>7 894 021,12</u>	<u>10 036 571,59</u>

V a s t a t t a v a a

VIERAS PÄÄOMA

Muut velat ⁷⁾	329 795,99	951 100,95
Siirtovelat ja saadut ennakot ⁸⁾	1 140 862,87	1 719 468,65
VIERAS PÄÄOMA yhteensä	1 470 658,86	2 670 569,60

OMA PÄÄOMA ⁹⁾

Osakepääoma	845 000,00	845 000,00
Ylikurssirahasto	1 691 534,45	1 691 534,45
Muut sidotut rahastot		
Käyvän arvon rahasto		
Käypään arvoon arvostamisesta	21 463,32	10 308,26
Vapaat rahastot		
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	2 195 511,38	2 195 511,38
Edellisten tilikausien voitto	1 903 647,90	2 287 051,81
Tilikauden tappio/voitto	-233 794,79	336 596,09
OMA PÄÄOMA yhteensä	6 423 362,26	7 366 001,99
	<u>7 894 021,12</u>	<u>10 036 571,59</u>

TAPIOLA VARAINHOITO OY

Epäsuora rahoituslaskelma	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto	-238 823,60	459 425,14
Oikaisut		
Luovutusvoitot	-282 951,12	-82 903,27
Suunnitelman mukaiset poistot	47 170,73	10 858,88
Muun kuin varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut	-63 153,89	-191 636,81
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-537 757,88	195 743,94
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys (+)	73 365,65	-470 197,43
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0,00	555 500,50
lisäys (+)/vähennys (-)	-1 199 910,74	1 992 012,31
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0,00	-785 731,77
	-1 199 910,74	1 206 280,54
	-1 126 545,09	1 291 583,61
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-1 664 302,97	1 487 327,55
Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista	-4 375,00	-238,12
Maksetut verot	348 562,93	-369 861,79
Rahavirta ennen satunnaisia eriä	-1 320 115,04	1 117 227,64
Liiketoiminnan rahavirta	-1 320 115,04	1 117 227,64
Investointien rahavirta		
Investoinnit sijoituksiin	-2 004 000,50	-2 363 371,44
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0,00	170 878,93
	-2 004 000,50	-2 192 492,51
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä muun omaisuuden investoinnit ja luovutustulot (netto)	2 993 497,00	-3 217 962,86
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0,00	1 620 277,86
	2 993 497,00	-1 597 685,00
Investointien rahavirta	989 496,50	-3 790 177,51
Rahoituksen rahavirta		
Maksetut osingot	-720 000,00	-1 008 000,00
Rahoituksen rahavirta	-720 000,00	-1 008 000,00
Rahavarojen muutos	-1 050 618,54	-3 680 949,87
Rahavarat tilikauden alussa	1 668 710,59	3 312 410,72
Sisaryhtiösulautumisen vaikutus	0,00	-2 037 249,74
Rahavarat tilikauden lopussa	618 092,05	1 668 710,59
	-1 050 618,54	-3 680 949,87

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot**Yleiset periaatteet**

Tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittu noudattaen sijoitusrahastolakia, valtiovarainministeriön antamaa asetusta 820/20.8.2007 rahastoyhtiön tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta sekä lakia luottolaitostoiminnasta ja siihen liittyvänä on noudatettu Rahoitustarkastuksen luottolaitoksien ja sijoituspalveluyrityksien tilinpäätöksiä koskevaa standardia 3.1 ja siihen liittyvää raportointistandardia RA 3.1.

Aikasempien tilikausien vertailukelpoisuutta koskevat liitetiedot

Sijoitusrahastolain 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun rahastoyhtiön (omaisuudenhoito- ja neuvontapalveluja tarjoava rahastoyhtiö) vakavaraisuuslaskelma on vuoden 2006 osalta laskettu virallisten tilinpäätöslukujen perusteella, jolloin yhtiö harjoitti ainoastaan sijoitusrahastotoimintaa.

Tapiola Omaisuudenhoito Oy:n sulautuminen 31.7.2007 yhtiöön vaikuttaa edeltävän vuoden lukujen vertailukelpoisuuteen. Vertailukelpoisuuden parantamiseksi on vuoden 2006 tunnuslukuja muunnettu vertailukelpoiksi (pro forma -tilinpäätöstiedot).

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista**Tuloslaskelman laatimista koskevat liitetiedot****Palkkiotuottojen kirjaamisessa noudatetut periaatteet**

Palkkiotuottoihin kirjataan palkkiot, kun palvelu tai erillinen toimenpide on suoritettu. Palkkiotuoton määrä on saadun vastikkeen käypä arvo.

Tuotot oman pääoman ehtoista sijoituksista

Erään luetaan osakkeista ja rahasto-osuuksista saadut osinkotuotot ja voitto-osuudet sekä muut vastaavat tuotot, jotka maksetaan yhteisön voitonjakokelpoisista varoista. Osinkotuotot kirjataan, kun oikeus osinkoon on syntynyt. Tavanomaisesti osingonjaon kirjaamisperuste syntyy yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Korkotuottojen kirjaamisessa noudatetut periaatteet

Korkotuottoihin merkitään vastaaviin "Saamiset luottolaitoksilta" kuuluvista tase-eristä saatavat korkotuotot.

Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot

Erään kirjataan kaikki muut myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi luokitelluista tase-eristä tuloslaskelmaan kirjattavat erät paitsi näistä johtuvat korot ja osingot.

Taseen laatimista koskevat liitetiedot**Saamiset luottolaitoksilta**

Erään luetaan luottolaitoksiin tehdyt talletukset. Vaadittaessa maksettavina saamisina pidetään saamisista, jotka on maksettava viimeistään vuorokauden kuluessa irtisanomisesta. Tase-erään ei merkitä jälkimarkkinakelpoisia luottolaitoksilta olevia saamisista. Tase-erään luettavat rahoitusvarat luokitellaan arvostusta varten käypään arvoon arvostettaviksi rahoitusvaroiksi.

Saamistodistukset

Saamistodistuksia ovat kaikki jälkimarkkinakelpoiset velkainstrumentit, kuten valtion velkasitoumukset, kuntatodistukset, valtion ja muut julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat, pankkien sijoitustodistukset, yritystodistukset, pankkien ja yritysten liikkeeseen laskemat joukkovelka- ja vaihtovelkakirjalainat. Saamistodistukset on luokiteltu arvostusta varten myytävänä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myytävänä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon vastaeränä taseen omassa pääomassa oleva käyvän arvon rahasto.

Osakkeet ja osuudet

Osakkeet ja osuudet on luokiteltu arvostamista varten myytävissä oleviksi rahoitusvaroiksi. Myöhempi arvostaminen tapahtuu joko hankintamenoon tai jaksotettuun hankintamenoon. Jos näiden rahoitusvarojen arvo tilinpäätöspäivänä on arvonalentumisen johdosta jaksotettua hankintamenoa tai hankintamenoa alempi, alennetaan arvo arvonalentumistappiolla vähennettyn jaksotettuun hankintamenoon.

Aineettomat hyödykkeet

Muina pitkävaikutteisina menoina on aktivoitu vastikkeellisesti hankittujen atk-järjestelmien suunnittelumenot sekä huoneistojen peruserämenot. Poistoaika on 5 vuotta käyttöönnotosta tai sitä lyhyempi taloudellinen käyttöaika.

Muut aineelliset hyödykkeet

Muut aineellisten hyödykkeet muodostuu kalustosta, joka esitetään taseessa suunnitelman mukaisilla poistoilla vähennettyn hankintameno määräisinä. Kaluston vuotuinen poisto on 25%:n menojäännöksestä.

Tase-eriä koskevat liitetiedot

1) SAAMISTODISTUKSET	2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Sijoitustodistukset				
Liikkeesenlaskija/ rahoitusvälineryhmä				
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat				
Myytävissä olevat, joille ei kerrytetä korkoa		5 840 045,95	0,00	5 840 045,95
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat				
sijoitustodistukset yhteensä		5 840 045,95	0,00	<u>5 840 045,95</u>

1) SAAMISTODISTUKSET	2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat				
Myytävissä olevat, joille ei kerrytetä korkoa		3 474 410,38	0,00	3 474 410,38
Muiden kuin julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat				
sijoitustodistukset yhteensä		3 474 410,38	0,00	<u>3 474 410,38</u>

OSAKKEET JA OSUUDET	2008	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet muissa yrityksissä				
Myytävissä olevat		0,00	170 878,93	170 878,93
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä		0,00	170 878,93	<u>170 878,93</u>
joista hankintamenoa arvostetut		0,00	170 878,93	170 878,93

OSAKKEET JA OSUUDET	2007	Julkisesti noteeratut	Muut	Yhteensä
Osakkeet ja osuudet muissa yrityksissä				
Myytävissä olevat		0,00	170 878,93	170 878,93
Osakkeet ja osuudet omistusyhteisyhteisöissä		0,00	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä		0,00	170 878,93	<u>170 878,93</u>
joista hankintamenoa arvostetut		0,00	170 878,93	170 878,93

3) AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	2008	IT-kulut	Muut	Yhteensä
Aineettomat hyödykkeet		0,00	112 800,00	<u>112 800,00</u>

3) AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	2007	IT-kulut	Muut	Yhteensä
Aineettomat hyödykkeet		3 165 334,00	0,00	<u>3 165 334,00</u>

3-4)AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET	2008	Aineettomat hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.		3 165 334,00	71 035,16	3 236 369,16
+ lisäykset tilikautena		303 834,00	42 637,00	346 471,00
- vähennykset tilikautena		-3 328 168,00	-11 800,00	-3 339 968,00
+/- siirrot erien välillä				
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		-28 200,00	-18 970,73	-47 170,73
+/- tilikauden arvonalennukset ja niiden palautukset				
+ Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa				
- kertyneet poistot 1.1.		0,00	-25 989,24	-25 989,24
- kertyneet arvonalennukset 1.1.				
+ kertyneet arvonorotukset 1.1.				
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden palautukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.		112 800,00	56 912,19	169 712,19
Kirjanpitoarvo 1.1.		3 165 334,00	45 045,92	3 210 379,92

3-4)AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET	2007	Aineettomat hyödykkeet	Muut aineelliset hyödykkeet	Kaikki yhteensä
Hankintameno 1.1.		0,00	18 406,30	18 406,30
+ lisäykset tilikautena		3 165 334,00	70 850,86	3 236 184,86
- vähennykset tilikautena		0,00	-18 222,00	-18 222,00
+/- siirrot erien välillä				
- tilikauden suunnitelman mukaiset poistot		0,00	-10 858,88	-10 858,88
+/- tilikauden arvonalennukset ja niiden palautukset				
+ Vähennyksiin ja siirtoihin kohdistuvat kertyneet poistot ja arvonalennukset tilikauden alussa				
- kertyneet poistot 1.1.		0,00	-15 130,36	-15 130,36
- kertyneet arvonalennukset 1.1.				
+ kertyneet arvonorotukset 1.1.				
+/- tilikauden arvonorotukset ja niiden palautukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.		3 165 334,00	45 045,92	3 210 379,92
Kirjanpitoarvo 1.1.		0,00	3 275,94	3 275,94

5) MUUT VARAT	2008	Muut erät	Yhteensä
Muut saamiset		<u>666 472,68</u>	<u>666 472,68</u>

5) MUUT VARAT	2007	Muut erät	Yhteensä
Muut saamiset		<u>908 211,48</u>	<u>908 211,48</u>

6) SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT 2008	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtosaamiset	0,00	428 819,32	<u>428 819,32</u>
joista ulkomaan rahan määräisiä	0,00	0,00	0,00
Maksetut ennakot	0,00	0,00	<u>0,00</u>

6) SIIRTOSAAMISET JA MAKSETUT ENNAKOT 2007	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtosaamiset	232,17	603 748,12	<u>603 980,29</u>
joista ulkomaan rahan määräisiä	0,00	0,00	0,00
Maksetut ennakot	0,00	0,00	<u>0,00</u>

7) MUUT VELAT	2008	Pakolliset varaukset	Muut erät	Yhteensä
Pakolliset varaukset ja muut velat		0,00	0,00	<u>0,00</u>
Muut erät				
Maksujenvälitys			0,00	0,00
Muut			329 795,99	329 795,99
				<u>329 795,99</u>
7) MUUT VELAT	2007	Pakolliset varaukset	Muut erät	Yhteensä
Pakolliset varaukset ja muut velat		0,00	0,00	<u>0,00</u>
Muut erät				
Maksujenvälitys			0,00	0,00
Muut			951 100,95	951 100,95
				<u>951 100,95</u>
8) SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	2008	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtovelat		0,00	1 140 862,87	1 140 862,87
Saadut ennakot		0,00	0,00	0,00
				<u>1 140 862,87</u>
8) SIIRTOVELAT JA SAADUT ENNAKOT	2007	Korot	Muut erät	Yhteensä
Siirtovelat		0,00	1 719 468,65	1 719 468,65
Saadut ennakot		0,00	0,00	0,00
				<u>1 719 468,65</u>
9) OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET	2008	1.1.2008	muutokset	31.12.2008
Sidottu oma pääoma				
Osakepääoma		845 000,00	0,00	845 000,00
Ylikurssirahasto		1 691 534,45	0,00	<u>1 691 534,45</u>
Muut sidotut rahastot				
Käyvän arvon rahasto		10 308,26	11 155,06	<u>21 463,32</u>
Vapaat rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		2 195 511,38		
Lisäykset			0,00	
Vähennykset			0,00	
				<u>2 195 511,38</u>
Edellisten tilikausien voitto		2 287 051,81		
Lisäykset, edellisen tilikauden tuloksesta			336 596,09	
Vähennykset, osingonjako			-720 000,00	
				<u>1 903 647,90</u>
Tilikauden voitto		336 596,09		
Vähennykset, siirto edellisen tilikauden voittoon			-336 596,09	
Lisäykset, tilikauden voitto			-233 794,79	
				<u>-233 794,79</u>
Oma pääoma yhteensä		7 366 001,99	-942 639,73	<u>6 423 362,26</u>

9) OMAN PÄÄOMAN ERIEN MUUTOKSET 2007	1.1.2007	muutokset	31.12.2007
Sidottu oma pääoma			
Osakepääoma	845 000,00	0,00	<u>845 000,00</u>
Ylikurssirahasto	1 691 534,45	0,00	<u>1 691 534,45</u>
Muut sidotut rahastot			
Käyvän arvon rahasto	0,00	10 308,26	<u>10 308,26</u>
Vapaat rahastot			
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	0,00		
Lisäykset		2 956 471,71	
Vähennykset		-760 960,33	
			<u>2 195 511,38</u>
Edellisten tilikausien voitto	844 260,80		
Lisäykset, edellisen tilikauden tuloksesta		1 048 127,13	
Lisäykset, sisaryhtiösulautumisessa		1 402 663,88	
Vähennykset, osingonjako		-1 008 000,00	
			<u>2 287 051,81</u>
Tilikauden voitto	1 048 127,13		
Vähennykset, siirto edellisen tilikauden voittoon		-1 048 127,13	
Lisäykset, tilikauden voitto		336 596,09	
			<u>336 596,09</u>
Oma pääoma yhteensä	4 428 922,38	2 937 079,61	<u>7 366 001,99</u>

9) OSAKEPÄÄOMA	2008	2007
Osakepääoma	€ 845 000,00	845 000,00
Osakkeiden nimellisarvo	€ ei ole	ei ole
Osakkeiden lukumäärä	kpl 2 550	2 550
Yhtiön vähimmäispääoma	€ 422 500,00	422 500,00
Yhtiön enimmäispääoma	€ 1 690 000,00	1 690 000,00

Kaikilla yhtiön osakkeilla on yhtäläinen äänivalta, osakesarjoja on yksi.

Lunastuslausekkeen mukaan usean osakkaan halutessa käyttää lunastusoikeuttaan on osakkeet jaettava halukkaiden kesken heidän omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa. Lunastushinta on siirtäjän ja siirronsaajan sopima hinta tai vastikkeettomassa saannossa osakkeen viimeiseen tilinpäätökseen perustuva arvo.

Tuloslaskelman eriä koskevat liitetiedot

10) Palkkiotuotot	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Palkkiotuotot sijoitusrahastotoiminnasta	4 864 186,51	6 208 523,97
Palkkiotuotot omaisuudenhoidosta	4 875 677,48	1 347 616,65
Muut palkkiotuotot	720,00	1 460,00
Palkkiotuotot yhteensä	<u>9 740 583,99</u>	<u>7 557 600,62</u>

11) TUOTOT OMAN PÄÄOMAN EHTOISISTA SIOITUKSISTA		
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	0,00	0,00
Omistusyhteyserityksistä	0,00	0,00
Myytavissä olevista sijoituksista	6 727,52	0,00
Osinkotuotot yhteensä	<u>6 727,52</u>	<u>0,00</u>

12) KORKOTUOTOT	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Saamisista luottolaitoksilta	60 801,37	121 609,94
Saamistodistuksista	0,00	70 264,99
Korkotuotot yhteensä	<u>60 801,37</u>	<u>191 874,93</u>

13) Myytävissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Saamistodistuksista		
Rahoitusvarojen luovutuksista	282 951,12	82 903,27
Myytavissä olevien rahoitusvarojen nettotuotot yhteensä	<u>282 951,12</u>	<u>82 903,27</u>

14) Liiketoiminnan muut tuotot	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Muut tuotot	89 902,31	274 151,43
Liiketoiminnan muut tuotot yhteensä	89 902,31	274 151,43
15) Poistot ja arvonalantumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Aineettomista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	28 200,00	0,00
Aineellisista hyödykkeistä		
Suunnitelman mukaiset poistot	18 970,73	10 858,88
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	47 170,73	10 858,88
16) Liiketoiminnan muut kulut	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Vuokrakulut	336 968,18	157 850,80
Muut kulut (sisältää tilintarkastajalle maksettuja palkkioita)	264 751,38	273 539,76
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	601 719,56	431 390,56
16.1) Tilintarkastajalle maksetut palkkiot	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007
Tilintarkastus	39 318,10	
Tilintarkastuslain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut toimeksiannot	78 891,13	
Veroneuvonta	0,00	
Muut palvelut	0,00	
	118 209,23	139 527,49

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Eläkevastuut	31.12.2008	31.12.2007
Henkilökunnan lakisääteinen eläketurva on järjestetty TyEL-perusvakuutuksella Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiolassa ja lisäeläketurva Yritysten Henkivakuutus Oy Tapiolassa.		
Arvonlisäverovastuut	31.12.2008	31.12.2007
Arvonlisäverotuksen ryhmäkisteröintiin liittyvä vastuu (AVL 188 §)		
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	336 107,71	421 088,32
Muiden yritysten puolesta	1 626 035,32	900 272,39
	1 962 143,03	1 321 360,71
Palvelumaksuvastuut	31.12.2008	31.12.2007
Saman konsernin yrityksille		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat palvelumaksut	372 984,00	0,00
Viiden vuoden kuluessa maksettavat palvelumaksut	1 491 936,00	0,00
Yli viiden vuoden kuluttua maksettavat palvelumaksut	1 612 896,00	0,00
Palvelusopimukset eivät ole kesken sopimuskauden purettavissa.		
Asiakkaan puolesta kolmannen hyväksi annetut sitoumukset	31.12.2008	31.12.2007
Takaukset ja pantit	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00
Asiakkaan hyväksi annetut peruuttamattomat sitoumukset	31.12.2008	31.12.2007
Arvopapereiden takaisinostositoumukset	0,00	0,00
Muut	0,00	0,00

Henkilöstöä, johtoa ja lähipiiriä koskevat liitetiedot

Henkilökunnan lukumäärä	31.12.2008	31.12.2007
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö 31.12.	44	44
Vakinainen kokoaikainen henkilöstö keskimäärin	43	30
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö 31.12.	5	0
Vakinainen osa-aikainen henkilöstö keskimäärin	4	0
Määräaikainen henkilöstö 31.12.	1	0
Määräaikainen henkilöstö keskimäärin	1	0
Johdon palkat ja palkkiot sekä rahalainat	31.12.2008	31.12.2007
Toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen palkat ja palkkiot	Ei esitetä (KPA 2:8,4\$)	
Hallituksen varsinaiset jäsenet	Ei esitetä (KPA 2:8,4\$)	
Ei myönnetty johdolle rahalainoja		
Rahalainat, vastuut sekä vastuusitoumukset yhtiön lähipiiriin kuuluvalla	31.12.2008	31.12.2007
Ei myönnetty		

Konserniin kuuluvaa yhtiötä koskevat liitetiedot

Sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii konsernitilinpäätöksen suurimmasta konsernista johon yhtiö kuuluu

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola, kotipaikka Espoo
 Emoyrityksen tilinpäätös saatavissa osoitteessa www.tapiola.fi

Sen emoyrityksen nimi ja kotipaikka, joka laatii alakonsernitilinpäätöksen konsernista joka sisältyy edellisessä kohdassa tarkoitettuun konserniin ja johon yhtiö kuuluu

Tapiola Pankki Oy
 Emoyrityksen tilinpäätös saatavissa osoitteessa www.tapiola.fi

TAPIOLA VARAINHOITO OY

TUNNUSLUVUT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	1.1.-31.12.2008	1.1.-31.12.2007	1.1.-31.12.2007 PRO FORMA *)
Liikevaihto	10 180 966	8 106 530	10 101 681
Liikevoitto liikevaihdosta	-2,3	5,7	5,1
K/T -suhde	1,0	0,9	0,9

VAKAVARAISUUTTA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2007 PRO FORMA *)
Oman pääoman tuotto (ROE) %	-3,4	5,7	5,2
Koko pääoman tuotto (ROA) %	-2,6	4,4	1,0
Omavaraisuusaste %	81,4	73,4	76,5
	31.12.2008	31.12.2007	
Vakavaraisuussuhde, % Basel II	52,8	40,7	

MUUT LIITETIEDOT

	31.12.2008	31.12.2007	31.12.2006
Rahastopääomat, Milj. euroa	1 026,0	1 435,8	1 308,1
Markkinaosuus, %	2,5	2,2	2,1
Osuudenomistajien lukumäärä	34 101,0	29 109	21 301
Varainhoidon hallinnoidut asiakasvarat, Milj. euroa	4 879,5	5 565,3	5 262,0

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

1) Keskeiset tuloslaskelmaerät

Liikevaihto = tuloslaskelman erä "Rahastoyhtiötoiminnan tuotot"

2) Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE)

$\frac{\text{Liikevoitto} - \text{Tuloverot}}{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Oma pääoma ja vähemmistön osuus + Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

3) Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA)

$\frac{\text{Liikevoitto} - \text{Tuloverot}}{\text{Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$

Taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)

4) Omavaraisuusaste prosentteina

$\frac{\text{Oma pääoma ja vähemmistön osuus} + \text{Tilinpäätössiirtojen kertymä laskennallisella verovelalla vähennettynä}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$

5) Kulu-tuotto -suhde

$\frac{\text{Paikkiokulut} + \text{Korkokulut} + \text{Hallintokulut} + \text{Poistot ja arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä} + \text{Liiketoiminnan muut kulut}}{\text{Rahastoyhtiötoiminnan tuotot}}$

TAPIOLA VARAINHOITO OY

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2008 ALLEKIRJOITUKSET

Espoossa 23. päivänä helmikuuta 2009

Jari Saine
hallituksen puheenjohtaja

Jari Eklund

Jaakko Gummerus

Raimo Kuismin

Harri Lausihti

Sari Ruottinen

Tom Liljeström
toimitusjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Espoossa 3. päivänä maaliskuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juhana Tuomala
KHT

Helka Ivaska
KHT

TAPIOLA VARAINHOITO OY

KÄYTETYT TILIKIRJAT

Päiväkirja 1 ja 2 ja -yhteenvedo	atk-lista
Pääkirja 1 ja 2 ja -yhteenvedot	atk-lista
Tuloslaskelma ja -yhteenvedo	atk-lista
Tase ja -yhteenvedo	atk-lista
Tasekirja erikseen sidottuna kirjana	
Tase-erittelykirja erikseen sidottuna kirjana	

OSAKIRJANPITOJÄRJESTELMÄT

Arvopaperijärjestelmä Samstock

TILIKARTAT

	atk-lista
Yhtiönumeroluettelo	GL-yhtiö TAPIO
Tilikartta	GL-yhtiö TAPIO
Alatilikoodit	GL-yhtiö TAPIO
Vastuualuekoodit	GL-yhtiö TAPIO
Yhtiö-/toimintojakokoodit	GL-yhtiö TAPIO
Sijoituslajikoodit	GL-yhtiö TAPIO
Verokoodit	GL-yhtiö TAPIO
Projektinumerot	GL-yhtiö TAPIO
Konserniyhtiökoodit	GL-yhtiö TAPIO

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tapiola Varainhoito Oy:n yhtiökokoukselle sekä Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimien sijoitusrahastojen osuudenomistajille

Olemme tarkastaneet Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen kirjanpidon, tilinpäätökset, toimintakertomukset ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2008. Tilinpäätökset sisältävät taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot sekä rahastoyhtiön osalta lisäksi rahoituslaskelman.

Tapiola Varainhoito Oy:n hallinnoimat sijoitusrahastot ovat: Tapiola Kassakorko, Tapiola Lyhytkorko, Tapiola Pitkäkorko, Tapiola Yrityskorko, Tapiola High Yield, Tapiola Maailma 20, Tapiola Maailma 50, Tapiola Maailma 80, Tapiola 2010, Tapiola 2015, Tapiola 2020, Tapiola 2025, Tapiola 2035, Tapiola 2045, Tapiola Trendi, Tapiola Eurooppa, Tapiola USA, Tapiola Hyvinvointi, Tapiola Tulevaisuus, Tapiola Kehittyvät Markkinat, Tapiola Kiinteistö, Tapiola Japani, Tapiola Suomi, Tapiola Aasia-Tyynimeri ja Tapiola Itä-Eurooppa.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat vastuussa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja toimitusjohtaja siitä, että rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa lausunto Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätöksistä ja toimintakertomuksista. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita ja suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen saadaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, ettei tilinpäätöksessä eikä toimintakertomuksessa ole olennaista virhettä tai puutetta. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet, ovatko hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja toimineet osakeyhtiölain sekä sijoitusrahastolain mukaisesti.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä, joilla pyritään varmistumaan tilinpäätöksiin ja toimintakertomuksiin sisältyvien lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheen tai puutteen riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja arvioi rahastoyhtiön ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätösten laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa, jotta hän pystyisi suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet. Tilintarkastuksessa arvioidaan myös tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntomme esittämistä varten.

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että Tapiola Varainhoito Oy:n ja sen hallinnoimien sijoitusrahastojen tilinpäätökset ja toimintakertomukset antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot sekä rahastoyhtiön että sen hallinnoimien sijoitusrahastojen taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta. Toimintakertomusten ja tilinpäätösten tiedot ovat ristiriidattomia.

Helsingissä 3. päivänä maaliskuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Juhana Tuomala
KHT

Helka Ivaska
KHT